

Laagste inkomensklassen weinig mobiel

Inkomensmobiliteit tussen generaties

Kinderen van ouders met een laag inkomen hebben vaak ook zelf een laag inkomen. Kinderen met een vader uit een van de middelste inkomensklassen komen daarentegen nauwelijks vaker in dezelfde inkomensklasse terecht. Dit wijst op een relatief grote inkomensmobiliteit tussen generaties voor deze inkomensklassen.

Verdiene kinderen van ouders met een relatief hoog inkomen zelf naar verhouding ook veel geld? Wanneer er een sterk verband is tussen het inkomen van ouders en dat van hun kinderen, hebben de kinderen zelf weinig mogelijkheden om hun plaats op de inkomensladder te beïnvloeden. Hoe kleiner de inkomensmobiliteit tussen twee opeenvolgende generaties is, des te meer geldt: als je voor een dubbeltje geboren bent, word je nooit een kwartje.

Voorbeeldfunctie

Eén van de verklaringen voor de samenhang in inkomen tussen twee opeenvolgende generaties is het ouderlijke milieu. Zo hebben ouders met een hoog inkomen meer financiële mogelijkheden om bij te dragen aan de kosten van goed onderwijs voor hun kinderen. Ook kan de genoten opleiding of het beroep van de ouders voor hun kinderen een voorbeeldfunctie vervullen en de studie- en beroepskeuze van het kind meebepalen.

Inkomensmobiliteit

Inkomensveranderingen tussen generaties kunnen worden weergegeven door de kans van kinderen om in een bepaalde inkomensklasse terecht te komen – gegeven de inkomensklasse van hun vaders. Als er helemaal geen samenhang is tussen de inkomensklassen van vaders en kinderen, dan zijn de kinderen van de vaders uit de klasse met de twintig procent laagste inkomen zelf ook weer verdeeld in inkomensklassen van exact

twintig procent. Wanneer dat het geval is – twintig procent van de kinderen van vaders met de laagste inkomens komt terecht in de klasse met de hoogste inkomens – is de inkomensmobiliteit groot. In het andere uiterste komen alle kinderen in dezelfde inkomensklasse als hun vader terecht. In dat geval is er volledige samenhang in inkomen en is de inkomensmobiliteit tussen generaties nihil. De kinderen nemen dan in de inkomensverdeling van 1998 een zelfde positie in als de vaders destijds in de inkomensverdeling van 1981.

Kinderen van vaders in de laagste inkomensklasse blijken een kans van elf procent te hebben om in de hoogste inkomensklasse terecht te komen. Als er geen samenhang zou zijn, is die kans twintig procent. De kans dat deze kinderen in de op één na hoogste inkomensklasse belanden, is twaalf procent. Daarentegen hebben kinderen van vaders die in 1981 in de laagste inkomensklasse vielen 58 procent kans om in één van de twee laagste inkomensklassen te belanden. Als er geen samenhang zou zijn, is die kans veertig procent. Vanuit de laagste inkomensklasse is er dus weinig opwaartse inkomensmobiliteit.

Neerwaartse mobiliteit

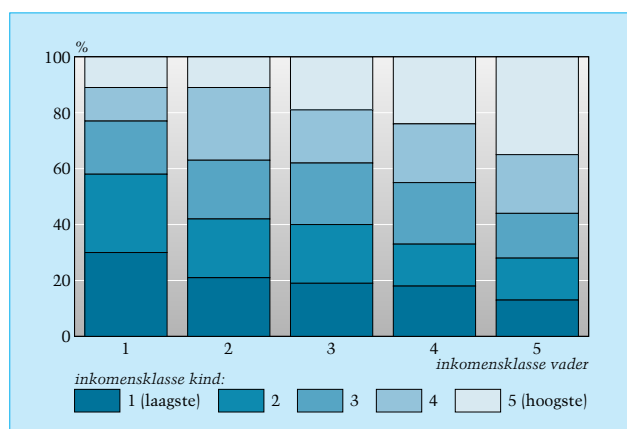
Er is ook weinig neerwaartse inkomensmobiliteit vanuit de hoogste inkomensklasse. Kinderen van vaders in de hoogste inkomensklasse hebben namelijk 35 procent kans – in plaats van twintig procent bij het ontbreken van samenhang – om eveneens in de hoogste inkomensklasse te belanden. De kans dat een kind met een vader in de hoogste inkomensklasse in de laagste inkomensklasse terecht komt, is slechts dertien procent, en om in één van de drie onderste inkomensklassen te belanden slechts 44 procent. Zonder samenhang zijn die kansen twintig en zestig procent.

Verder neemt de kans toe dat kinderen in de hoogste inkomensklasse terechtkomen naarmate de vaders meer verdienen. De kans dat kinderen in de laagste inkomensklasse terechtkomen, neemt daarentegen af met de inkomensklasse van de vader.

Grote mobiliteit bij middeninkomens

De middelste inkomensklassen laten een minder duidelijk patroon zien dan de laagste en hoogste inkomensklassen. De kans dat een kind in dezelfde inkomensklasse als zijn vader terechtkomt is bij de middeninkomens iets groter dan twintig

Inkomensklasse vader en kind

procent. Weliswaar hebben kinderen van vaders uit inkomensklasse 2 een kans van 26 procent om in inkomensklasse 4 te belanden, maar de kans dat ze de hoogste inkomensklasse bereiken is slechts 12 procent.

Inkomensstatistiek

Om de samenhang in het inkomen van twee opeenvolgende generaties na te gaan, is gebruik gemaakt van de inkomensstatistiek uit 1981 en 1998. Door beide statistieken te koppelen konden de inkomens van ouders en kinderen met elkaar vergeleken worden. Daarbij is gebruik gemaakt van een relatieve klassenindeling. Bij de ouders is deze gebaseerd op het inkomen in 1981, bij de kinderen is dat het inkomen in 1998. Het inkomen van de ouders is naar inkomenshoogte geordend en toegeedeeld aan een van de vijf zogenoemde 20-procentsgroepen. Het gebruikte inkomensbegrip is het persoonlijk inkomen uit arbeid of onderneming, uitgedrukt in prijzen van 1995. Personen die minder verdienen dan de lage inkomensgrens (in prijzen van 1995 18 306 gulden) en niet het gehele jaar werkzaam waren, zijn buiten beschouwing gelaten. De 'kinderen' moesten minimaal 35 jaar oud (peiljaar 1998) zijn, de 'ouders' jonger dan 55 jaar (peiljaar 1981). Ook zijn werkende moeders vanwege hun geringe steekproefaantal niet in de analyse opgenomen. Na selectie bleven er 797 vader-kind-paren over.

In het algemeen hebben kinderen uit de middelste inkomensklassen slechts een iets grotere kans dan twintig procent om in dezelfde of een aangrenzende inkomensklasse terecht te komen als die van hun vaders. Dit wijst op een geringe samenhang tussen het inkomen van vaders en kinderen en dus op een relatief grote inkomensmobiliteit tussen generaties voor deze inkomensklassen.

Stuivertje-wisselen

In de laagste en hoogste inkomensklasse is de inkomensmobiliteit kleiner dan in de middelste inkomensklassen. Kennelijk hebben juist bij de uiterste inkomensklassen erfelijke overdracht en ouderlijk milieu een flinke invloed op de inkomenspositie van de kinderen. Voor de laagste inkomensklasse gaat de zegswijze 'wie voor een dubbeltje geboren is, wordt nooit een kwartje' in sterke mate op. Voor de hoogste inkomensklasse geldt als variant daarop 'wie voor een kwartje geboren is, wordt nooit een dubbeltje'. Voor de drie middelste inkomensklassen geldt daarentegen veel meer dat dubbeltjes en kwartjes gemakkelijk stuivertje-wisselen. ◀

Frank Cörvers